

NKRF

12.12.2023

Høringsuttalelse - Forslag til anbefaling for god skikk for sekretariat – ROV

Vi viser til forslaget til anbefaling for god skikk og praksis i kontrollutvalgssekretariatene når det gjelder risiko- og vesentlighetsvurdering, plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll.

Det bes særlig om kommentar til valget om å gi en anbefaling i to spor – et spor for sekretariat som utfører ROV og et annet spor for revisjon som utfører ROV.

Anbefaling om to spor

Uavhengig av hvem som skal utføre ROV, må det være lik prosess for valg av leverandør og bestilling/avtale om oppdraget. Anbefalinger om gjennomføringen av ROV bør også være lik, uavhengig av hvem som skal være leverandør.

I forslaget til god skikk anbefales sekretariatene å kjøre en relativt omfattende bestillingsprosess dersom revisjonen (eller andre?) skal utføre ROV, mens det ikke legges opp til noen form for bestillingsprosess eller beskrivelse av utførelse og kostnad dersom sekretariatet skal utføre ROV. Slik forskjellsbehandling er ikke akseptabel, og bør ikke anbefales som god praksis.

Anbefalingen blander prosess og gjennomføring

Forslaget til anbefaling beskriver en blanding av saksbehandlingsprosess og anbefalinger om gjennomføring av oppdraget. Resultatet gir lite nyttig veiledning, særlig når det gjelder gjennomføring av oppdraget ROV.

Vi mener at det er et stort behov for konkret veiledning/anbefaling/standard om utførelse av ROV, og også verktøy som kan effektivisere dette arbeidet. Det kan være muligheter knyttet til bruk av kunstig intelligens, og det kunne vært store effektivitetsgevinster i at NKRF v/en arbeidsgruppe/innsats fra bedriftsmedlemmene kartla, beskrev og oppdaterte iboende risiko på alle kommunale og fylkeskommunale områder med lenker til relevant informasjon og statistikk. Et slikt verktøy kunne spart medlemsbedriftene for mye arbeid som nå gjøres parallelt. Dette kunne frigjort ressurser til gjennomføring av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller, og kunne også bidratt til nyttig bakgrunnsinformasjon til kontrollutvalgenes øvrige arbeid.

Om en ikke går så ambisiøst til verks, så mener vi at det er behov for at NKRF lager en egen veileder om gjennomføring/utarbeidelse av ROV. Der bør det gis råd og anbefalinger om hvordan ROV kan utarbeides på forsvarlig vis, tilpasset de ulike behovene som finnes i Kommune-Norge. Eksempler på spørsmål som kan drøftes: Har kommunens budsjett for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betydning for hvordan ROV kan gjennomføres? Kan man nøye seg med å omtale/beskrive kun identifisert risiko, eller bør alt man har vurdert beskrives - også der det ikke er sett noen risiko? Noen kontrollutvalg ønsker rullering – andre har ikke ressurser til det – bør det ha betydning for detaljeringsgrad i ROVen? Hvordan håndtere interkommunale samarbeidsordninger? Hvem bør man hente informasjon fra i kommunen? Bør ROV sendes på høring/kvalitetssjekk? Får man god informasjon om risikoforhold i kommunen ved å sende en spørreundersøkelse til de nyvalgte politikerne? Hvordan bør man spørre for å få informasjon om risiko og ikke bare hjertesaker, ønsker og interesser?

Bearbeiding og ny høring

Vi mener etter dette at forslaget om anbefaling bør omarbeids, og begrense seg til å gi råd om prosessen for bestilling og behandling av ROV og arbeidet med å utarbeide plan for forvaltningsrevisjon. Det bør lages en egen veileder/standard for gjennomføringen av risikovurderingen. Vi legger til grunn at forslaget må bearbeides og komme på en ny høring. Med det innhold og den form forslaget har nå, mener vi at alle anbefalinger («bør») må endres til eksempler («kan»).

Andre kommentarer til innholdet

Effektivitet og tidsperspektiv

Uavhengig av hvem som skal gjøre oppdraget, bør bestillingsprosessen gjøres så enkel som mulig, slik at det ikke medfører unødig ressursbruk, og slik at ikke prosessen dras unødig ut i tid. Antallet kontrollutvalgsmøter per år varierer i kommunene, fra tre-fire møter per år til månedlige møter. Dette bør anbefalinger og råd knyttet til bestillingsprosessen omtale og ta hensyn til. Som eksempel kan den første møtebehandlingen spares inn ved at sekretariatet utarbeider/innhenter en enkel prosjektplan/tilbud som kontrollutvalget deretter kan ta stilling til.

Møtedeltakelse har alltid en kostnad for den som skal delta. I vårt distrikt kan et kort møte koste opp mot ett dagsverk per person pga reisetid. En anbefaling om at revisor (leverandør) bør delta på møter bør derfor begrenses til deltakelse som er nyttig og nødvendig. Vi har erfart at det kan være stort behov for at revisor deltar i kontrollutvalgsmøtene i bestillingsprosessen for ROV, og vi har erfart at det ikke er noe behov for at revisor er til stede ved bestilling. Slik deltakelse bør derfor nevnes som en mulighet («kan»), og ikke som beste praksis («bør»).

Gjennomføring

Det står i forslaget at det er to fremgangsmåter å utarbeide ROV på: den ene der sekretariatene utarbeider ROV og den andre der revisor utarbeider ROV. Vi er uenige i det premisset – det er åpenbart mange fremgangsmåter å utarbeide ROV på, og det tar veilederen lite høyde for.

Vi er også uenige i at NKRF skal anbefale å stille ulike krav til gjennomføringen av en oppgave, avhengig av hvem som skal gjøre oppgaven. Dersom det skal anbefales forskjellig opplegg for gjennomføringen av ROV, bør ulikhetene knyttes til ulike behov for kommunene/kontrollutvalgene. Eksempelvis kan opplegget være annerledes for små kommuner enn for store kommuner, for kommuner med lite interkommunalt samarbeid og lite eierskap enn kommuner med mye samarbeid og mye eierskap, for kommuner med mye eller lite tilgjengelige ressurser til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Prosessmøter - innspill til og fra kontrollutvalget

Formålet med ROV er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, basert på en vurdering av risiko ved kommunens virksomhet, eierstyring og virksomhetene i kommunens selskaper. Risiko vurderes ut fra fakta om virksomhetene. Vi stiller derfor spørsmål ved nytten av prosessmøte 1 med kontrollutvalget i forbindelse med risikovurderingen. Et nyalgt kontrollutvalg har som regel lite informasjon om faktagrunnlag som er relevant for å vurdere risiko i kommunens virksomhet. Etter vår vurdering vil prosessmøter med et nytt kontrollutvalg være nyttige først ved bruken av risikovurderingen – når det skal lages en plan (prosessmøte 2). Vi mener derfor at prosessmøte 1 ikke skal anbefales («bør») men formuleres som et eksempel («kan»).

Ellers mener vi at anbefalingen med fordel kan omtale samhandling med de andre politiske utvalgene i kommunen og involvering av avtroppende kontrollutvalg. Mot slutten av valgperioden sitter som regel kontrollutvalgets medlemmer med mye kunnskap om og erfaring med kommunen. Vi mener at både avtroppende KU og avtroppende fagutvalg og ordfører med fordel kan inviteres til å gi innspill til ROV/Plan, basert på sine erfaringer fra perioden.

Forslaget anbefaler som god praksis å bruke trafikklysmodellen. Trafikklysmodellen gir svært forsterkede svar. Trafikklys kan være et alternativ, men etter vår mening er det uheldig å anbefale å bruke trafikklys som konklusjon på så vidt overordnede vurderinger som ROV kan være.

Vedleggene

En stor utfordring i arbeidet med ROV er å holde det overordnet – ikke undersøke for dypt og nærmest revidere områdene. Vedleggene oppgir en mengde kilder for arbeidet med ROV, uten å veilede til effektiv og god gjennomføring.

Vedleggene inneholder også enkelte feil, f.eks. vedlegget om risikovurdering for eierskapskontroll. Her har man tatt med kommunale foretak. Det kan være stor risiko knyttet til organisasjonsformen kommunale foretak, men de er ikke omfattet av eierskapskontroll. Kommunale foretak er en del av kommunen, og er omfattet av vanlig forvaltningsrevisjon, jf.

både innsynsretten og formuleringen i kontrollutvalg- og revisjonsforskriften § 14 andre og tredje ledd.

Det er heller ikke alltid konsistens mellom det som står som anbefalinger («bør») og det vedleggene gir eksempler på.

Oppsummert

Oppsummert mener vi at dette forslaget ikke kan vedtas som en anbefaling fra NKRF til sine medlemmer. Forslaget bør bearbejdes og sendes ut på ny høring, gjerne som to anbefalinger/veiledere: en om prosessen og en om gjennomføringen.

Med hilsen

Linn Therese Bekken
Vestfold og Telemark revisjon IKS

Inger Anne Ankersen
Viken kommunerevisjon

Kristian Fjellheim
Sørlandet kommunerevisjon